

UNA MÚSICA PER A TOTS. Projecte de l'Àmbit de música i dansa del l'escola L'Areny de Cornellà de Llobregat

Neus Berrio Rodrigo, Núria Casals Rotllan

Mestres especialistes de música (CEIP)

RESUMEN

“Una música para todos. Proyecto del Ámbito de música y danza de la escuela “L’areny” de Cornellà de Llobregat”

“Una música para todos” es el nombre del proyecto que se ha llevado a cabo en la escuela “L’Areny” de Cornellà de Llobregat, y lo que se pretende con él es hacer de la música un punto de unión en el que todo el colectivo presente en el centro (comunidad escolar) tenga cabida. Partiendo de aquellos contenidos que nos permiten hacer una mejor adaptación, como escuela acogedora de niños sordos, el proyecto pondrá gran énfasis en estos alumnos, sin dejar de lado a todos aquellos que presenten alguna otra necesidad que se pueda trabajar o mejorar mediante la música.

ABSTRACT

“Music for everybody. Project from the music and dance area of “L’Areny” school, (Cornellà de Llobregat)”

“Music for everybody” is the name of the Project which is being carried out at the Areny Primary School in Cornellà de Llobregat. Its goal is to make music a point of unity where the whole student body is considered. Starting with the parts of the program that allow us better adaptation, we try to help deaf children –we are a welcoming school of deaf children-. The project will put great emphasis on these students and also include those children with other special education needs which can be worked on and improved through music.

INTRODUCCIÓ

Una música per a tots és el nom del projecte que hem iniciat al CEIP L'Areny aquest curs. Imaginar-te un projecte, negociar-lo i dur-lo a terme, no és una empresa fàcil. Cal molta il·lusió, estar molt segur del què vols fer, cal formar un equip molt sòlid entre els que l'han de dur a terme, i no deixar-se abatere perquè, si l'entorn és favorable, i es pot tirar endavant, és probable recollir-ne fruits i un resultat gratificant. Per nosaltres el projecte ha sorgit després de recórrer un camí. Creiem que és necessari explicar-ho, ja que crear un projecte on hi impliqués d'altres professionals, entitats, etc., no és una tasca d'uns mesos. No pots aconseguir el suport d'una comunitat educativa si t'hi presentes amb les mans buides.

Totes les escoles tenen alguna característica que les fa diferents, peculiars o simplement úniques. La nostra es caracteritza perquè és una escola d'agrupament de nens sords. Sovint, quan en parles amb gent poc vinculada a l'àmbit educatiu t'adones de la gran desconexió que hi ha sobre aquesta deficiència. En primer lloc la gent sovint et demana si els mestres de la nostra escola coneixem el llenguatge de signes, o simplement, et miren amb cara d'estranyats. Però pel seus companys la sordesa és una cosa ben normal. La majoria d'ells han compartit aula o cicle amb algun nen que té alguna deficiència auditiva i que sempre ha estat un més, els han fet conscients de les seves limitacions però al mateix temps hi han compartit experiències, aprenentatges i jocs durant el pati. Nosaltres no coneixem el llenguatge de signes. Ens comuniquem amb ells igual que amb la resta de nens, a partir del llenguatge parlat. Són nens amb restes auditives que en poden treure un màxim rendiment a partir dels audiòfons i dels implants coclears.

El nostre projecte s'ha iniciat com a tal aquest curs escolar, però s'ha anat gestant a partir de diverses experiències que van iniciar-se tres anys enrere. Segurament no va ser fins el curs 2005-06 que es va començar a construir dins l'aula de música de l'Areny un tarannà, una forma de treballar que actualment la caracteritza. Durant el curs escolar 2006-07 una de les mestres responsables

del projecte ja treballa al centre, comença a prendre contacte amb l'alumnat amb Dificultats Auditives i amb les logopedes del CRE-DA i pren el compromís d'iniciar per al següent curs unes sessions per als nens amb Dificultats Auditives de Segon i Tercer Cicle.

El curs 2007-08 serà potser el definitiu per comprendre la motivació i el marc del projecte que avui proposem. Les dues mestres responsables del projecte inicien el seu treball en comú. En general, fan música una hora a la setmana amb cada grup i perceben la motivació dels alumnes i el profit que treuen d'aquesta sessió, per aquest motiu veuen que fóra bo disposar de més temps per a poder treballar aspectes més concrets de l'àrea (percussió, cançó, informàtica i desenvolupament auditiu) que als nens tant els agrada i els ajuda a assolir competències pròpies de l'àmbit de música i dansa i de les altres àrees del currículum. D'aquesta manera, amb més temps per a fer música se'n podrà dedicar més i de més qualitat als alumnes amb Dificultats Auditives del centre fent grups reduïts amb activitats específiques i adaptades a les seves necessitats.

El grup docent s'adona de la necessitat de cohesió que hi ha a la comunitat educativa; una comunitat en la què es treballa amb molta vocació i s'intenta estar al dia a nivell educatiu però que potser necessita “un fil conductor”, quelcom que la defineixi i li doni identitat. És per això que es decideix confiar en aquesta nova proposta i finalment tirar-la endavant.

A més, davant els beneficis que suposa el projecte amb l'alumnat amb dèficit auditiu, es creu convenient que també es pugui fer alguna adaptació del projecte per a altres alumnes amb necessitats educatives especials: en concret, es proposa que una alumna amb Síndrome de Down, escolaritzada a 3r de primària, pugui gaudir de més estones de música per a poder consolidar millor els aprenentatges, especialment tots aquells que li permeten avançar en competències bàsiques. En els seus horaris es prioritza l'assistència a les classes de música dels dos grups de nivell, així com

les sessions de teatre i expressió de 2n. Pensem que aquest treball d'escolta, d'expressió, de ritmes, de memòria... li dóna eines per millorar en les seves capacitats de llenguatge oral, en l'atenció i concentració...i, sobre tot, li permeten gaudir de la música al costat dels altres nens i nenes.

També es proposen algunes activitats per a l'alumnat nouvingut, donat que considerem que la música també pot ser un bon instrument de coneixement d'un país i una bona manera de facilitar la cohesió social.

El curs actual (2008-2009) el projecte "Una música per a tots" s'ha portat a terme d'una manera sistemàtica i rigorosa i l'avaluació del propi projecte ens ha permès pensar en algunes propostes de millora per al curs vinent. Les hem incorporat en la proposta que us presentem.

1. DISTRIBUCIÓ HORÀRIA DE L'ÀMBIT DE MÚSICA I DANSA

Parvulari

- 1 sessió setmanal de grup sencer de 45 minuts a l'aula de psicomotricitat.
- 1 sessió setmanal de mig grup de 30 minuts a l'aula de música en la què es duran a terme activitats de desenvolupament auditiu.

lupament auditiu.

Primer, tercer i cinquè de Primària

- 1 sessió setmanal de grup sencer d'una hora dedicada al treball dels continguts curriculars.
- 1 sessió setmanal de grup sencer d'una hora o 45 minuts (en funció de l'horari) dedicada al cant coral.

Segon i quart de Primària

- 1 sessió setmanal de grup sencer d'una hora dedicada al treball dels continguts curriculars.
- 1 sessió quinzenal de mig grup d'una hora o 45 minuts (en funció de l'horari) dedicada a l'agrupació instrumental.

Sisè de Primària

- 1 sessió setmanal de grup sencer d'una hora dedicada al treball dels continguts curriculars.
- 1 sessió quinzenal de mig grup d'una hora dedicada a informàtica musical.

2. OBJECTIUS

2.1. En referència a la tasca prevista per a la sessió de treball específic (sisena hora)

OBJECTIUS	ACTIVITATS
<p>OÏDA (Desenvolupament auditiu)</p> <p>1. Dur a terme activitats seqüenciades de desenvolupament auditiu. (Parvulari)</p> <p>DA*: Aprofundir auditivament en les qualitats del so, repetint més vegades la mateixa activitat per poder-la integrar.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Discriminació auditiva a través de l'escolta, la imitació i la invenció. A partir de reproduccions, classificacions, dictats, lectures i invencions amb les pre-grafies de les diferents qualitats del so. • Manipulació de material sonor: joguines sonores, campanes, flautes d'èmbol, carilló intratona. Mètode Willems. • Manipulació amb instruments de percussió Orff.
<p>CANÇÓ:</p> <p>2. Establir un pla progressiu de tècnica vocal i cant col·lectiu. (1r, 3r i 5è)</p> <p>DA: Prendre consciència dels dibuixos melòdics de les cançons, memoritzar-ne petits fragments.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Realització d'exercicis vocals a l'inici de cada sessió amb: escalfament, respiració, ressonància, articulació i vocalització. • Cant de cançons a l'uníson, cançons, cançons amb acompanyament rítmic o melòdic, amb moviment corporal. • Participació en l'activitat Cantània. (Auditori) • Decoració de les aules amb làmines de les cançons apreses. • Excursions musicals per l'escola: anar a altres classes a cantar les cançons apreses. • Participació en el concert de Nadal i de Final de curs de l'escola.
<p>PERCUSSIÓ:</p> <p>3. Iniciar un treball de pràctica instrumental i seqüenciar-lo. (2n i 4t)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pràctica amb els instruments de percussió per a reforçar els diversos elements de llenguatge musical apresos. • Acompanyament de cançons: rítmics, harmònics a partir de l'ús dels instruments de l'aula de música. • Acompanyament de músiques enregistrades.
<p>DA: Potenciar la seva seguretat i la seva integració dins el grup classe tot realitzant les mateixes activitats.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Invenció d'acompanyaments de cançons, de músiques enregistrades, de poemes... • Invenció de petits fragments musicals seguint l'estructura d'una forma musical (Rondó, Minuet, tornada- estrofa...) • Improvisació amb l'escala pentatònica. • Interpretació de polirítmies. • Excursions musicals per l'escola. • Participació en el concert de Nadal i de Final de curs de l'escola. • Ús dels diferents instruments de percussió: xilòfons, metàl·lòfons i carrillons (baix, contralt i soprano).

<p>INFORMÀTICA MUSICAL:</p> <p>5. Conèixer programari que permet modificar o crear material sonor. Els editors de partitures i els enregistradors de so.</p> <p>DA: Potenciar el treball amb l'ordinador i el so a nivell autònom i de caire molt motivador.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ús del programa <i>Audacity</i> per modificar música ja existent o crear-ne de nova. • Interpretació, dramatització i enregistrament de contes tradicionals amb el programa <i>Audacity</i>, i amb la participació de l'àrea de llengua. • Ús de l'editor de partitures <i>Music Time</i> des del programa informàtic i des d'un piano extern. • Recerca i modificació d'arxius midi i conèixer-ne les seves possibilitats. • Aportació de material sonor al Bloc de l'aula de música. • Enregistrament de música a partir de teclats externs i/o de veu a partir de l'ús de la taula de so i els seus components.
---	---

(*DA = deficients auditius)

Realitzar una festa de fi de curs (2010-2011) on s'hi englobi tot allò realitzat durant les sessions de música previstes en aquest projecte (coral, agrupament instrumental, informàtica musical, etc.). vetllant per donar cert protagonisme a l'alumnat amb nee de cara a que es vegi una clara participació tant de l'alumnat nouvingut, com dels nens sords i de tota la resta de la comunitat educativa.

2.2. En referència a la tasca prevista per a la sessió amb Nens amb Deficiència Auditiva

1. Continuar amb la sessió setmanal d'agrupament de nens amb dèficit auditiu, amb el suport d'una logopeda (segon i tercer cicle).
2. Iniciar una sessió setmanal d'agrupament de nens amb dèficit auditiu, amb el suport d'una logopeda (parvulari i primer cicle), curs 2009-2010.
3. Continuar amb la participació dels nens amb dèficit auditiu en el concert de Santa Cecília, ampliant la seva col·laboració en ambdues actuacions.
4. Vetllar per tal que una de les actuacions de la Festa del Creda provingui de les sessions d'agrupament de música.
5. Continuar agrupant els nens amb dèficit auditiu al mateix grup quan es fan desdoblaments per tal que hi pugui assistir una logopeda.
6. Continuar amb el treball conjunt entre especialistes de música i logopedes o MALL en les següents sessions: grup de desdoblament de parvulari, sessió d'agrupament de nens amb dèficit auditiu i sessions de preparació de l'activitat Cantània.
7. Enregistrament d'actuacions puntuals dels nens sords en les diferents activitats de música, ja sigui pel propi gaudi o com a possible eina de treball.

2.3. En referència a la tasca prevista amb l'alumnat nouvingut

1. Promoure de cara al curs vinent la participació a les activitats de cant coral i agrupació instrumental els nens nouvinguts com a eina socialització (treball de cançons dels països de procedència dels diferents alumnes).
2. Ús de les noves tecnologies com a recurs a l'hora de fer música, i com a font d'informació de la cultura musical d'altres països.

2.4. En referència a la tasca prevista amb l'alumna amb síndrome de Down

1. Continuar amb l'adaptació horària d'aquesta alumna per tal que pugui assistir un major nombre d'hores a les sessions a l'aula de música, en petit i gran grup.

2. Vetllar per tal que en una part d'aquestes sessions hi hagi un suport d'educació especial.

2.5. En referència a Altres Activitats de la Comunitat Escolar

1. Continuar participant a les festes de Nadal, Santa Cecília i Final de curs des de la classe de música.
2. Tenir en compte l'eix transversal de cada curs a l'hora de programar les activitats a l'aula de música i / o el repertori de cançons.
3. Continuar creant entre tots el bloc de la classe de música com a eina de treball i com a espai per compartir les experiències que es duen a terme dins l'aula.
4. Promoure de cara al curs vinent activitats extra escolars relacionades amb la música.

3. COL·LECTIUS QUE HI PARTICIPEN (PROFESSORAT, ALUMNAT, PERSONAL NO DOCENT, PARES I MARES, INSTITUCIONS, ASSOCIACIONS...)

Tot el professorat i alumnat del centre participa durant tot el curs escolar en les activitats que hem anat esmentant. De totes maneres, en activitats concretes com per exemple el concert de Nadal: tutors, especialistes d'anglès, pares i mares, la comissió de festes també hi intervenen. De la mateixa manera al llarg del curs institucions com el CREDA o l'EAP ens donen el seu suport.

4. CONCLUSIONS

Després de tot un curs duent a terme la nova proposta d'horari i una atenció molt més concreta a tots aquests alumnes constatem una alt grau de motivació sobretot per part de l'alumnat, però també per la resta de comunitat educativa; es fa palesa una millora del nivell dels resultats de l'àrea de música amb la convicció que aquesta incidirà a la llarga en les altres àrees.

De la mateixa manera, la gran i evident evolució del nivell de música, audició i discriminació ha beneficiat l'alumnat sord en tot el seu aprenentatge lligat a la parla i el llenguatge verbal, i a més creiem que ha augmentat el grau d'acceptació del grup cap a aquests alumnes.

Tot el que hem exposat en aquestes línies no és res més que la part més teòrica de la nostra experiència, però un cop arribats en aquest punt no podem oblidar que el motor real per tal que això vagi endavant ha estat el fet de poder pensar cada dia després d'una classe: que bé ens ho hem passat! Parlem en plural perquè dins aquesta expressió s'hi engloba no només el moment viscut a l'aula de música, per part de mestres i alumnes, sinó tot allò que també arriba a la resta de la comunitat educativa.

Correspondència amb les autores: *Neus Berrio Rodrigo*. Mestre especialista de música. E-mail: nberrio@xtec.cat. *Núria Casals Rotllan*. Mestre especialista de música. E-mail: ncasals5@xtec.cat